

KIM-NYT

KVINDER I MUSIK



Nr 5, marts 1985, 2. årgang

Indhold i KIM-NYT nr. 5:

Leder, Elitekor - for drenge, piger eller d/p?	s. 3
Danner Kulturfestival, januar 1985	s. 5
Produktivitet i Pjedsted	s. 8
Synne Skouen	s. 9
Kormusik i KIM's arkiv	s. 11
"Man må gøre det, man brænder for", interview .	s. 13
Noilly Pratprisen 1984	s. 19
En lille statistik	s. 20
Specialeskrivning m. m.	s. 21
Ny plade! Primi Band	s. 22
Esther Bobrova dirigerer børneopera	s. 23
Plader på MI's diskotek	s. 24
Sofia Gubaidulina	s. 25
Nyheder	s. 26
KIM's Louisiana week-end, foreløbigt program .	s. 27
Kvindemusik i højskolesangbogen	s. 30

Elitekor - for drenge, piger eller d/p?

Drengekor i den kristne kirke har også her i Danmark været en vigtig ingrediens i gudstjenestens forløb helt tilbage til det 12. århundrede. Musikundervisningen i latinskolen og senere almueskolen var stærkt farvet af, at drengene skulle medvirke til, at gudstjenesten kunne gennemføres og festliggøres.

Her er et citat fra C. Reventlows betænkning af 1803 (citeret fra Søren Schmidts specialeopgave i musik):

"Een af de Ting, som meest hindre Andagten ved Gudstiensten paa Landet er den vilde, skraalende Disharmonie i Kirkesangen, hvorimod intet meere beforder Andagten end en harmonisk, andægtig Sang, saadan som man hører den i nogle faa Kirker, og denne Sang kan ikke bedre indføres end derved at Børnene, som af Skoleholderen underviises i Sang i Kirken, saavidt det er giørligt, skaffes Plads ved siden af Skoleholderen, hvor de ikke alleene vænnes til at synge got og afholdes fra at skraale som den øvrige Meenighed, men tillige kunne hielpe til at styre Sangen. Lidt efter lidt ligesom de fleere af de yngre indtræde i Meenigheden, formindskes da Disharmonien, og skøn, høitidelig Sang træder i dens Sted."

Og det skal tilføjes, at børnene her er synonymt med drengene! Den tradition har også sat sig sine spor i en lang række værker i den europæiske kunstmusik, først og fremmest, men ikke udelukkende, inden for kirkemusikken.

Oftest transformerer vi korbesætningen i nutidige opførelser til blandet voksenkor; men det sker, at dirigenter føler trang til at lave "historiske" opførelser og tilnærme sig datidens klang. Som det for eksempel var tilfældet i den opførelse af Händels Messias, der blev vist i dansk fjernsyn over 2 søndage i februar 1985. "And He shall reign forever and ever" blev sunget med skøn klang og professionel musikalitet, mens kameraerne panorerede hen over de koncentrerede drengeansigter.

Også den aktuelle pigekorspraksis har gamle traditioner, omend

uden for kirken. For eksempel er Purcells opera Dido og Aeneas med sin serie af sprudlende ("Destruction's our Delight") og mediterende ("With Drooping Wings, ye Cupids, Come!")^{kor} skrevet til en pigeskole i Chelsea.

Men i dag?

Ud over hensyntagen til - helt underordnede, synes jeg - "historiske" opførelser kan den kønsdelte elitebørnekorpraksis i dag kun have en æstetisk baggrund. Når man dyrker en ren drengekorklang eller en ren pigekorklang på et højt professionelt niveau, kan det i dag kun bero på musikalske institutionaliserede skønhedsideal, som ikke giver plads for overvejelser over en kønsspecifik elitær trænings indoktrinerende konsekvenser.

Ældre tiders kastratklang var også skøn og foruroligende (den eksisterer på en optagelse fra 1904). Og selv om kastratvæsenets menneskelige konsekvenser var iøjnefaldende, mens mulige menneskelige negative følger for elitepige- og-drengekorsangere som for eksempel kønshovmod, undertrykkelse og ensretning er mere skjulte, så er de måske alligevel så forudsigelige, at man ved nærmere eftertanke egentlig skulle søge at undgå dem.

Inge Bruland



Danner Kulturfestival, januar 1985

I dagene mellem den 5. og den 27 januar afholdtes i Danner, København, en kvindekulturfestival. Følgende er et uddrag fra Pia Rasmussen dækning af Festivalbegivenheder i "Politisk Revy", forskellige numre i januar. Festivalen rummede 41 forskellige arrangementer og 148 kunstnere optrådte. Margrethe Krogh-Jacobsen, en af arrangørerne, fortalte den 16.1. under kulturdebatten, at festivalen var en enestående begivenhed. Kun i England, Holland og to gange i New York har en begivenhed af et sådant omfang fundet sted. Og festivalen har stor betydning for kvinder, som altid har været underkendt indenfor litteratur, billedkunst og teater (og musik!) Man troede engang, at kvinder var mindre kunstnerisk begavede - derfor er kvindekulturfestivalens formål åbenlyst - den skal synliggøre kvinders liv, deres følelser, erfaringer, så at et publikum af kvinder kan beruse sig i eget køn. Og Margrethe Krogh-Jacobsen fortsatte: "På festivalen skal vi for én gang skyld ikke hænge vores køn i garderoben og slutte af med at være mand-identificerede. Men derimod kan vi opleve at komme hjem til os selv."

Festivalen i år havde også som sit formål at præsentere udenlandsk avantgarde kunst og i tråd med festivalens internationale tilsnit blev også de i Danmark boende indvandrerkvinder, politiske flygtninge og grønlandske kvinder inviteret til at arrangere 4 specielle dage.

At festivalen i største del foregik på Dannerhuset, og derfor gav kun adgang for kvinder (Dannerhuset er et center for kriseramte kvinder og derfor lukket for mænd) gav store bølge af indignation i presse-

Og bredden på den musikalske side var så stor, at der også var plads til kosmisk meditationsmusik spillet af Benediction og Zigge på tibetanske skåle - og til natdisco hver lørdag aften.

Desuden deltog Tamia fra Frankrig, en selvlært vokalist, som lavede "stemmeteater" i stil med Joan La Barbara og Meredith Monk. "Hendes optræden består af vocalimprovisationer" skrev Pia Rasmussen "og hun har udviklet en helt speciel stemmeteknik. Inden forestillingen blev det kraftigt understreget, at alt, hvad der foregik, var lavet med stemmen. Det var uden synthesizere eller ekkomaskine. Nogle af lyde, hun var i stand til at frembringe med sin stemme, var fuldstændigt uhørte. Hun lavede bl. a. nogle helt klokkeklare tynde toner i det høje register, som nærmest minder om de toner, man kan få frem ved at spille på glas. Hun var i stand til at lave et vibrato med stemmen, som nærmest kom helt nede fra tåspidserne. Musikken var meget meditativ og indadvendt og førte os igennem en række indre stemninger. Og Pia Rasmussen slutter: "jeg oplevede, at der var meget kvindesmerter i sangen, megen lidelse og længsel. Jeg kunne godt savne en mere udadrettet og kraftfuld energi."

På Festivalen blev der også vist to film om musik. Den første "La Musique en Feu" var lavet af den franske filminstruktør Catharina Lahourcade. I filmen blev en række kvindelige avantgarde musikere portrætteret, og deres musik blev tolket med billeder.

Den anden film var et portræt af den kvindelige dirigent Antonia Brico. Vi giver igen ordet til Pia Rasmussen: "I 20-erne dirigerede Antonia Brico som den første kvinde. Berliner Filharmonien



7

og medieomtale. Gloserne som "kvindegetho" og drivhus-atmosfære florerede i avisomtalen af festivalen, en ung mandlig digter skrev en digt "Danner - kun for dannede"....., og i TV undlod man at give indslag om Festivalen da man "ikke havde et kvindeligt filmhold den dag...". Det er besynderligt til stadighed at læse de vrede indslag omkring netop dette punkt - når man ved, hvor mange lukkede mandlige selskaber der findes og altid fandtes. Tværtimod, må man nok snarere understrege, at netop dette faktum, at arrangementer kun var åbne for kvinder, gav Festivalen en ganske speciel, varm og afslappet atmosfære, man kunne mærke, at her vil man kunne trives, selv om det, man eventuelt præsenterede endnu ikke var fuldkommen, endnu ikke var færdig og tilskåret af den officielle kritiks ubarhjertige saks. Dermed er det ikke sagt, at de præsenterede ting manglede høje kvaliteter - der var mange optræden på topniveau, men - også det, som var måske mindre vellykket, modtog med varme. Atmosfæren er noget, som er meget vigtig for en kvindeskultur, som måske netop nu er på vej mod helt nye, kvindelige oplevelsesmåder og værdier.

Af de mere interessante musikbegivenheder ved Festivalen må først og fremmest debuten af det kvindelige orkester under ledelse af Inge Fabricius nævnes. Desværre, savnede vi et kvinderepertoire, som dette udmærkede ensemble kunne præsentere... (og fra KIM's arkiv ved vi, at det er ikke materialet, der mangler...) I stedet for blev der spillet Bach, Mozart, Bottesini og Barker. Men det var altid en begyndelse at høre et kvinde-kammerorkester spille, og Inge Fabricius er utvivlsomt en meget dygtig og dynamisk dirigent. Den 5. januar, på åbningsdagen, spillede to kvindegrupper: "Ishtar" og "Tyfoon" samt den norske "Make Up".

kerne, men da hun havde svært ved at slå sig igennem som kvindelig dirigent, og derfor ikke havde noget fast orkester, dannede hun sit eget kvindesymfoniorkester. Hun lever af at undervise i klaver, og det er to af hendes elever, der har lavet filmen om hende. Det var en fantastisk smuk film, man kom til både at elske og respektere denne stærke, ældre dame, der både har vid og humor. Antonia Brico har et gåpåmod uden lige og har måttet kæmpe hele sit liv for at få lov til at udføre dette for en kvinde ret usædvanlige erhverv. I en af de stærkeste scener i filmen fortæller hun om sin vrede over ikke at blive behandlet på lige fod med mandlige dirigenter. Hun dirigerer ca. 5 gange om året, men ville af hele sit hjerte ønske, at det var 5 gange om måneden.

Efter filmen sidder man tilbage med en vrede over, at en så suveræn og dygtig kvinde ikke har kunnet få lov til at dirigere mere" - slutter Pia Rasmussen sin beretning.

På KIM-NYT's vegne takker vi hermed Pia for at give os lov i at klippe i sine artikler for at denne korte omtale af Danner Kvindemusikfestivalen kunne finde plads også i vores spalter.

ED

PRODUKTIVITET I PJEDSTED

Sys Matthiesen, der ordner alt det praktiske omkring udsendelsen af KIM-NYT, er musikskolelærer i violin. Hun driver desuden sit eget lille forlag, Mariehønen.

Sys har skrevet et smukt og gennemsigtigt stykke pædagogisk tolvtonemusik (teknisk enkelt) for klaver, 3 violiner og diverse slagtøj: 7 korte afsnit med oplæsning (dyredigte) mellem afsnittene. Det hedder "Hvis jeg var en tiger" - Sys har også skrevet teksten - og kan udlånes fra KIM's arkiv.

IB

SYNNE SKOUE

Den norske komponist, Synne Skouen, har foræret KIM's arkiv partiturerne til 4 af sine værker, hvoraf kun eet, "Hils Domitila!" (1980), indtil nu har været opført i Danmark.

"Rug" (1982) er for sopran, cello og klaver og har tekster af Sigbjørn Obstfelder og Cecilie Løveid.

"Rosa" (1984) er for sopran med flygel og lydbånd og har hentet inspiration fra Alma Mahlers Lied "Ich wandle unter Blumen" (Heine).

Endelig operaen "Dusj", som er et bestillingsværk til Cecilie Løveid, Marianne Heske (video/scenografi) og Synne Skouen fra Ny Musikk/afd. Oslo, finansieret med midler fra Norsk kulturfond. Den varer lidt under en halv time, og den blev uropført under festspillene i Bergen sidste år. Der er blevet lavet en TV adaption af operaen, som blev vist i norsk fjernsyn i marts i år.

Og da nu NordSat projektet gik i vasken, så må vi i hvert fald sørge for, at "Dusj" også bliver vist i dansk TV!

Mens vi glæder os til, at det (forhåbentlig) sker, gengiver vi her foreløbig Synnes fortale til partituret:

At en "korjente" i 1984 får sin egen opera, hva innebærer det?

Ikke så mye sirenenes sang, som å slå på stortromme.

Går vi tilbake i tid, til gresk antikk, finner vi at trommen fortrinnsvis var kvinnens instrument. Det var før kvinne og musikk ble skilt; mens hun ennå var del av den skapende musikkutfoldelse, forøvrig også på aulos, lyre, sistra og cymbaler - tidens instrumenter. Etter hva historien forteller, gikk det ikke spesielt "kvinnelig" eller pyntelig for seg.

forfærdelig sjovt at have dem i koret - de skal sagtens klare sig, og de får altid noget ud af deres musik.

Men det at få lukket øjnene og ørerne op på de små høns, som slet ikke ellers ville være motiveret for det, det synes jeg er spændende. Og det er dem, jeg er allermost glad for.

F. eks. TK - han havde ikke en tone i livet, og han var så ulykkelig over det, fordi hans bror sang i drengekolet. Når han lukkede munden op, så grinede de andre. Han arbejdede jeg lidt med, fordi han var så ked af det, og så viste det sig, at han var meget musikalsk. Han kom i korskolen, og så gik han og brummede lidt og sagde: jeg kommer aldrig op i det store kor. Og jeg tænkte: skidt, lad ham bare, han gør såmænd ingen skade. Og jeg tog ham op, og så viste det sig, at han blev en af mine allerbedste støtter. Og han blev ved, til han var 19-20 år.

Og en anden, det er FK - hun vil, og hun er så stædig, og hun lider det ene nederlag efter det andet; men hun vil så gerne. Og hun har stået sammen med de dygtige, og tårerne løb ned ad kinderne på hende, og hun kunne ikke rigtig hænge på. Og så sagde jeg: ved du hvad, F. Du er ikke så god til at synge; men du forstår at lytte. Og så var der engang, hvor jeg skulle have nogle frivillige til at synge til et eller andet, og der meldte F. sig jo også - og det var frygteligt, når hun lukkede munden op; det var altså ligesom sandpapir; men hun ville så gerne. Og jeg byggede på det: du skal prøve at lytte efter de andre. Og resultatet er mærkeligt: hun er i koret endnu. Hun kom ind - jeg tror, hun var 9-10 år; hun er der endnu; nu er hun 18-19. Og i dag kan hun synge en 2. stemme, hun kan holde den. Hvis ikke hun var kommet ind i det der, så havde hun jo aldrig fået de værdier, som virkelig har betydet noget for hende. Hun er den mest påpasselige af dem allesammen og er med til alt; jeg kan i den grad stole på hende. Når man ser på hende, så er det lige, så tårerne kommer i øjnene, når hun står og synger af fuldt bryst. Og jeg lover dig for, at hendes stemme går fint ind i helheden. Se, sådan noget, det synes jeg er sjovt.

- og det er det, der er den røde tråd i mit arbejde.

Mine børn siger til mig: du når aldrig at komme helt til tops med dit kor, fordi du kan aldrig nænne at smide nogen ud.

Og det vil jeg også godt vedstå, og jeg har heller ingen ambitioner om det. For jeg vil hellere have, at glæden kommer ud i et meget stort spektrum. End at det er sådan en lille elite, der står og laver nogle top præstationer. Det kan de gøre et andet sted.

Og det animerer jeg dem bestemt også til. Jeg siger til dem, når de kommer i en vis alder, så skal de se og komme over i et andet kor, hvor de virkelig får nogle udfordringer.

Men altså - de bliver jo her i kirkekolet! Jeg har nogle, der er 22-23 år!

Der var NP - hun var knagende dygtig. Jeg sagde, N., du skal gå over i et andet kor. For det er synd og skam, at du bare bliver hængende her. Jae men..

Nu er hun altså gået ud af kirkekolet; hun er flyttet til Helsingør.

INT "Både drenge og piger synger jo i dit kor, og jeg ved, at drenge synger der kontinuerligt også i stemmeskifteperioden."

MLL "Ja, men det kan jeg godt sige dig. Det er noget af det mest spændende, jeg har beskæftiget mig med i min kortid. For jeg oplevede med min egen søn, som nu synger mægtig godt - han er 29 - jeg ødelagde det for ham i puberteten, fordi jeg sagde til ham: du skal tie stille. Nu er stemmen i overgang, og så må du lade være med at synge. Og resultatet var, at han ikke kunne synge i hele sin gymnasietid. Det var egentlig først, da han kom ind i et kirkekor - da var han 21 - da kom der lidt gang i det. Men der er ikke tvivl om, at jeg har ødelagt noget for ham.

Men så er der jo OD, som har været min meget gode støtte igennem mange år, og han var i Elbirks drengekor, og jeg sagde til ham: tag lige og spørg, hvad jeg skal gøre ved dem, når de begynder at knække, og så kom han tilbage, og så sagde han: jo, du skal bare lade dem synge det, de kan, og ikke mere, og ikke forcere stemmen. Og så lod jeg dem hænge. Og jeg gav dem stadig en ordentlig løn. Jeg ved jo, at de har det svært på

Musgrave, Thea (f. 1928)
The last twilight. Chorus and brass.

--. Song of the Burn. Blandet kor a capella.

Nordraak - Feyling, Gudrun (f. 1896)
Ti-ti, ti-ta. - Å nei for sol. - Du kveld med din fred. -
Ein kvelds-song. - Augustkveld.

Olesen, Asta Land
To sange for blandet kor a capella til tekster af Lorca.

Ore, Cecilie
Carnatus. For sopran og blandet kor.

Sehested, Hilda (1858-1936)
Juninætter. - De småa Veje. - Sommervise. For
blandet kor.

Strozzi, Barbara (c. 1610-c. 1664)
Con le belle non ci vuol fretta. Blandet kor og continuo.

--. Consiglio amoroso.

Sweepstone, Edith
The ice-queen. Kantate for sopran, alt og blandet kor.
med klaver.

Tate, Phyllis (f. 1911)
Compassion. An ode for soprano and contralto soli,
SATB chorus and organ or orchestra.

--. Scarecrow. For junior singers and dancers with
instrumental ensemble og piano and percussion.

Woll, Erna (f. 1917)
Ich glaube, dass mich Gott geschaffen hat. Gemischten
Chor, Solo- und Begleitsinstrumente, Tenor Solo ad lib.

Zechlin, Ruth (f. 1926)
Aphorismen über die Liebe. Blandet kor a capella.

--. Lidice-Kantate. Barytonsolo, blandet kor og lille
orkester.

KVINDEKOR:

Bakke, Ruth (f. 1948)
Song of Praise for Women's voices, flute and percussion.

--. Utvikling? Kvinnkor (SSAA).

--. Women's fight for peace. Kvindekor.

Caccini, Francesca (1587 - c. 1630)
Aure volanti. 3-stemmigt kvindekor, 3 fløjter og
continuo.

Diemer, Emma Lou
Four carols. For women's voices.

Linnet, Anne (f. 1952)
Pedros prælude. For vokalsolister, kvindekor og orgel.

tk

KIM har nu over 150 medlemmer, og en nærmere præsentation af alle her i bladet ville kunne fylde en hel del numre fremover. Selv om vi ikke har planer om at nå hele rækken igennem, så vil vi alligevel i dette og senere numre af KIM-NYT bringe en række interviews med KIM-medlemmer. Vi begynder med:

MARIE LOUISE LINDSBORG



som er organist i Måløv Kirke, og som har startet og stadig leder Måløv Kirkes børne- og ungdomskor. Marie Louise er født i 1921, er student fra St. Knuds Gymnasium i Odense, læreruddannet ved Seminariet i Tønder. I Tønder begyndte hun at spille orgel, og efter nogle år som lærer i folkeskolen i Odense, hvor hun samtidig tog orgelundervisning hos Christian Vestergaard Pedersen, brød hun op fra skolen, rejste til København og forberedte sig hos Peter Thomsen til den store organisteksamen, som hun bestod som privatist i 1950. Ansat som organist ved Måløv Kirke (og i en årrække også som lærer ved Måløv Skole) fra 1951. Gift med Erik Lindsborg, indtil 1984 sognepræst ved Måløv Kirke. 3 børn.

KIM-NYT har ønsket specielt at snakke med Marie Louise om hendes arbejde med børne- og ungdomskoret.

MLL "... den røde tråd i mit arbejde er ganske simpelt det, at jeg vil formidle musikken til dem, der ellers ikke har mulighed for at komme i kontakt med den. Disse her store musikalske genier, som kan det hele - det er

Men tilbake til vår korjente: hva har hun å lage opera med?

Ikke noe operahus, ikke noe operaorkester. Brutt tradisjon.

Hun kan synge så høyt hun vil, i dusjen!

På den annen side er ikke avstanden mellom intimsfæren og det offentlige lenger så stor. Det fins mikrofoner. Og megafoner. Og miksepult og forsterker og høyttaler og monitor og båndspill og videospill...

Hun har (noen få) musikere. En tekst. En motspiller. Og hun har sin egen stemme.

S. S.



Kormusik, som findes i KIMs arkiv eller kan skaffes via KIM:

Aleotti, Vittoria (c. 1574-1646)

Baciai per haver vita. Blandet kor a capella.

--. Hor che la vaga aurora. Blandet kor a capella.

Bakke, Ruth (f. 1947)

La oss elske hverandre i gjerning og sannhet.

Blandet kor a capella.

--. Salme loo. For blandet kor, slagverk og bass.

Diemer, Emma Lou

Before the paling of the stars. Blandet kor og klaver.

--. The bells. Blandet kor og 2 klaverer.

Eiriksdottir, Karolina (f. 1951)

In vultu solis

Jastrzebska, Anna (f. 1950)

Gloria victis. Blandet kor.

Jeppsson, Kerstin (f. 1948)

Fem japanska bilder. Blandet kor a capella.

--. Sångar för blandad kör. Text: Karin Boye.

Kukuck, Felicitas (f. 1914)

O Heiland reiss die Himmel auf. Motette für gemischten Chor und Sprecher.

Kverndokk, Gisle

Og englehærar styrde ut. Blandet kor og klaver.

Leonarda, Isabella (1620 - 1703)

Ave Regina caelorum. Sopran, alt, tenorsolo, blandet kor og continuo.

Linnet, Anne (f. 1952)

Hosiannah. Blandet kor.

Lund, Gudrun (f. 1930)

4 korsange for blandet kor, opus 12.

--. Menighedsmesse for kor (lige stemmer) og orgel.

Maconchy, Elizabeth (f. 1907)

Creatures. For blandet kor.

--. The leaden echo and the golden echo. Blandet kor, fløjte, viola og harpe.

Malmlöf-Forssling, Carin (f. 1916)

Biblia Dalecarlica. Recitation, sopran, tenor, bas, blandet kor og klarinet.

--. Fruktplockning. Blandet kor.

--. Inget var som sommar 72. Sopran, blandet kor, klaver og bånd.

--. Maria och barnet. Sopran, recitation og blandet kor.

kerne, men da hun havde svært ved at slå sig igennem som kvindelig dirigent, og derfor ikke havde noget fast orkester, dannede hun sit eget kvindesymfoni-orkester. Hun lever af at undervise i klaver, og det er to af hendes elever, der har lavet filmen om hende. Det var en fantastisk smuk film, man kom til både at elske og respektere denne stærke, ældre dame, der både har vid og humor. Antonia Brico har et gåpåmod uden lige og har måttet kæmpe hele sit liv for at få lov til at udføre dette for en kvinde ret usædvanlige erhverv. I en af de stærkeste scener i filmen fortæller hun om sin vrede over ikke at blive behandlet på lige fod med mandlige dirigenter. Hun dirigerer ca. 5 gange om året, men ville af hele sit hjerte ønske, at det var 5 gange om måneden.

Efter filmen sidder man tilbage med en vrede over, at en så suveræn og dygtig kvinde ikke har kunnet få lov til at dirigere mere" - slutter Pia Rasmussen sin beretning.

På KIM-NYT's vegne takker vi hermed Pia for at give os lov i at klippe i sine artikler for at denne korte omtale af Danner Kvindemusikfestivalen kunne finde plads også i vores spalter.

ED

PRODUKTIVITET I PJEDSTED

Sys Matthiesen, der ordner alt det praktiske omkring udsendelsen af KIM-NYT, er musikskolelærer i violin. Hun driver desuden sit eget lille forlag, Mariehønen.

Sys har skrevet et smukt og gennemsigtigt stykke pædagogisk tolvtonemusik (teknisk enkelt) for klaver, 3 violiner og diverse slagtøj: 7 korte afsnit med oplæsning (dyredigte) mellem afsnittene. Det hedder "Hvis jeg var en tiger" - Sys har også skrevet teksten - og kan udlånes fra KIM's arkiv.

IB

S Y N N E S K O U E N

Den norske komponist, Synne Skouen, har foræret KIM's arkiv partiturerne til 4 af sine værker, hvoraf kun eet, "Hils Domitila!" (1980), indtil nu har været opført i Danmark.

"Rug" (1982) er for sopran, cello og klaver og har tekster af Sigbjørn Obstfelder og Cecilie Løveid.

"Rosa" (1984) er for sopran med flygel og lydbånd og har hentet inspiration fra Alma Mahlers Lied "Ich wandle unter Blumen" (Heine).

Endelig operaen "Dusj", som er et bestillingsværk til Cecilie Løveid, Marianne Heske (video/scenografi) og Synne Skouen fra Ny Musikk/afd. Oslo, finansieret med midler fra Norsk kulturfond. Den varer lidt under en halv time, og den blev uropført under festspillene i Bergen sidste år. Der er blevet lavet en TV adaption af operaen, som blev vist i norsk fjernsyn i marts i år.

Og da nu NordSat projektet gik i vasken, så må vi i hvert fald sørge for, at "Dusj" også bliver vist i dansk TV!

Mens vi glæder os til, at det (forhåbentlig) sker, gengiver vi her foreløbig Synnes fortale til partituret:

At en "korjente" i 1984 får sin egen opera, hva innebærer det?

Ikke så mye sirenenes sang, som å slå på stortromme.

Går vi tilbake i tid, til gresk antikk, finner vi at trommen fortrinnsvis var kvinnens instrument. Det var før kvinne og musikk ble skilt; mens hun ennå var del av den skapende musikkutfoldelse, forøvrig også på aulos, lyre, sistra og cymbaler - tidens instrumenter. Etter hva historien forteller, gikk det ikke spesielt "kvinnelig" eller pyntelig for seg.

mange måder i den periode, så det er bare om at støtte dem med det lidet, de kan.

Og så er det den helt store oplevelse at se, hvordan de liver op, når de pludselig kan. Og det er så forskelligt. Der er nogle, der kæmper med det i flere år, og så har jeg oplevet, f. eks. med IG - det var fra den ene uge til den anden. Det var så mærkeligt.

I den periode, hvor stemmen svinger mellem at være høj og dyb, da må man ikke lade dem synge sopran. Da skal man netop lade dem hvile lidt i fred. Jeg sætter dem ned ved siden af de store drenge. Jeg har een - det er RL, han går i 8. klasse nu - og ham lader jeg en gang imellem sidde ved siden af de store, og så siger jeg: prøv og lyt dér. Og se, om din stemme passer dér, eller om du hellere vil blive på alten. Og så ryster han lidt på hovedet og siger: det går bedst på alten. Så er der WM - knagende musikalsk - hans stemme er en dejlig sopran endnu; men jeg lader ham alligevel sidde på alten, fordi jeg vil ikke risikere noget.

Men jeg lader det i meget høj grad ligge hos dem selv og siger: I må selv prøve og se, hvornår det går. Også når vi tager stemmedannelsesøvelser for at synge op; så siger jeg: hold op, når I ikke kan komme længere. Bare stands, og så lad dem, der kan, gå videre. Men det varierer meget, hvor meget de kan.

Og så pludselig opdager man: nej, nu er de ved at kunne komme ned i det dybe. Og så liver de op! Og det morer nemlig også pigerne. Oppe i kirken sidder drengene på den bageste bæk, og så sidder der nogle piger foran, og så siger de: nu kan vi høre, at der kommer mere dernedefra. Da er det også sjovt at se, hvordan de genvinder deres selvtillid. SY's søn J. - han har været led og ked af det et stykke tid; for han kunne ingen ting. Bare vent, J.! Og når han pludselig opdager, at nu kan han synge med på en enkelt linie eller to, så roser man ham, og så liver han op. Og nu tør han også synge derhjemme; for han har været tavs en lang tid. Han er også ved at blive en støtte. Jeg siger: nu må du endelig komme den og den dag; jeg kan dårligt undvære dig."

INT "Hvor stort er koret, hvor gammelt? Hvordan er de økonomiske forudsætninger?"

MLL "Koret har netop haft jubilæum - 15 år. Til at begynde med havde jeg et rent drengekor - ud fra de almindelige forbilleder, Rosenkilde Larsen fra Helsingør var ude for at rådgive os; men det fungerede ikke særlig godt, simpelthen fordi der ikke var penge i det. Men i 1969 gik menighedsrådet med til at oprette et lønnet kor. Jeg havde været på nogle kurser, hvor man blev kraftigt opfordret til at lave børne- og ungdomskor. Menighedsrådet satte 6.000 kr. af på budgettet, og jeg måtte tage 12 piger (6 den ene søndag, de andre 6 den anden. De kan ikke hver søndag, så bliver de trætte af det). Drengene kom til gradvist, fra 1970 (de første havde været med i det tidligere drengekor). 5 år senere fik jeg lov til at lave en korskole, og da strømmede de til. Korskolen fik en beskeden løn for at være med til nogle børnegudstjenester. Nu er der ialt o. 50 med i koret, 40 piger og 10 drenge. Og budgettet er på 110.000 kr. Koret er nu delt op i 3 grupper, der skiftes til at medvirke ved gudstjenesten.

Rekrutteringskoret er ikke længere korskolen, men Måløv Skoles kor, som jeg også leder.

Menighedsrådet har i den grad bakket koret op, at det kunne stå som forbillede for hele Danmark. Jeg har aldrig fået nej, når jeg har bedt om noget.

De får løn efter alder. De, der tjener mest, får i perioder med mange helligdage ca 500 kr. om måneden. De små får en 10'er for en gudstjeneste.

Jeg har aldrig gjort forskel på deres lønninger, efter om de var gode eller ikke gode.

Det prøver jeg at lade dem leve med. At de er lige gode alle sammen. Selvfølgelig er der nogle, der er dygtigere end andre. Men jeg passer frygtelig på, at jeg giver dem de samme udfordringer."

INT "Viljen ser Vorherre på!"

MLL "Ja, og i allerhøjeste grad med FK. For der har jo været nogle gange, hvor jeg har ømmet mig en lille smule; men hun vil så

gerne, og så skal hun spillemig også have lov."

INT "Men dit kor har ikke desto mindre været med i "eliten". I forbindelse med "Sangerdyst fra Kyst til Kyst" f. eks. var det med i Århus i finalen et år."

MLL "Ja, men jeg sætter da en vis standard. Jeg vil gerne have, at de skal synge nogle ordentlige ting. Og dør gør jeg da også alt, hvad jeg kan, for at få det så ordentligt som muligt."

INT "Men du dyrker jo også klangen, er meget påpasselig med, at de ikke kommer til at forcere. Det sker jo, at man hører børnekor, hvor man får det indtryk, at det gælder om at skringe. Jeg har altid nydt den beherskede, men alligevel smukke og frie klang i dit kor."

MLL "Jeg lader dem synge op, sådan som jeg har lært det på kursus. Og det primære i den opsyngning, det er, at de skal lytte efter hinanden. Og så er der selvfølgelig nogle stykker, som er meget, meget bedre end andre, og i det øjeblik de kommer, så siger jeg: lyt efter dem. De ved jo også godt, at TD og UH er dygtigere - og jeg har aldrig oplevet nogen misundelse, fordi jeg måske har favoriseret nogle. Det akcepterer de. Og det må jeg sige, jeg synes, at det var meget fint af F. i sin tid, hvor jeg rykkede nogle op fra korskolen, hun var lidt ældre, og jeg sagde: jeg rykker også dig op. Og hvor hun så sagde: nej, det vil jeg ikke, for jeg kan ikke slå til endnu. Nu er hun rykket op.

Det her med optagelsesprøver, det har jeg aldrig brugt. Nej, så var de jo dumpet på stribe, kan jeg godt sige dig. Og ved du hvad, de bliver jo så ulykkelige, hvis de ikke kommer op, og de bliver misundelige på hinanden.

INT "Jeg hørte om en drengekorleder fra Nordsjælland, som hørte på flere hundrede drengestemmer om året, hvoraf han kunne bruge 3-4 stykker."

MLL "Ja, men man må gøre det, man brænder for. Og der er nogle, der brænder for det der. Og som jo når nogle fantastiske resultater. Sådan kan jeg slet ikke arbejde. Det bliver i bredden."

INT "Hvor mange blandede børne- og ungdomskirkekor findes der?"

MLL "Det er næsten rene pigekor allesammen. Inden for FUK (Folkekirkens Ungdoms Kor)-ØST - det er Sjælland - er der kun Filipskirken, og nu er de så småt begyndt i Tune, og så er der os. Der er ikke andre, der har blandede kor. Nede i Skelskør er de vist også ved at begynde. Men det er tåbeligt, at de ikke gør det. For det er jo så spændende, og så får man jo helt andre musikalske muligheder."

INT "Du har aldrig haft voksne, professionelle kirkesangere?"

MLL "Nej, husk på, at det er en landsbykirke. Kirkesangeren var degnen. Embedet var knyttet til skolen i den første tid. Og udbygningen af området er sket gradvist. Det er meget sjovere at være her i dag, end da vi startede. Der er meget mere bevægelse i det hele i dag.

Det er jo så kreperligt, at når man har gjort alle de erfaringer, man har, så er man ved at skulle holde op. Jeg fyldte 64 år for nylig. I gunstigste tilfælde kan jeg blive ved 6 år endnu. Og jeg kan godt sige dig, at det ærgrer mig; for jeg synes nemlig, at nu er jeg ved at kunne mine ting - ja, det må du ikke tage for mere, end det er. Men jeg kan se, hvad mulighederne er. Og jeg har de materialer, jeg skal bruge. Men så er det mit håb, at jeg har bragt organiststillingen til en sådan status, at de kan få en rigtig skrap een, når jeg går. Det er lagt til rette, og der er en tradition for både det ene og det andet.

Jeg vil meget gerne aflevere et spændende embede. Og det er det altså!"

IB

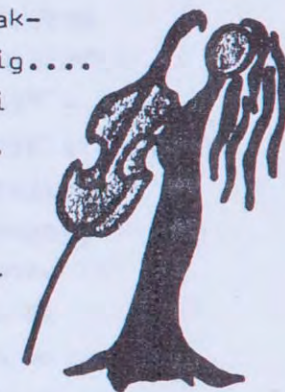
Lena Bust Nielsen, solofløjtenist i Sjællands Symfoniorkester, fik "Noilly Præstenprisen" 1984 på 20.000 kr! Som "kvittering" spillede Lena Bust Nielsen solostemmen til Cécile Chaminades Concertino ved koncerten 29.12.84 i Falkonercentret. 1000 gange TIL LYKKE!

En lille statistik

I det sidste nummer af "Humanist" (februar, nr 2), findes en liste over specialer fra Humanistisk fakultet. Det er denne gang samlet flere specialer på en gang, og det er en interessant læsning. Man kan læse titler, og sommetiden danne sig et billede af indholdet. Jeg gjorde det, at jeg så på de nævnte specialer ud fra en kvindelig-politisk vinkel. Jeg tælte de specialer sammen, som umiddelbart i titlen gav formodning om, at de beskæftigede sig med kvindelige emner. Det kunne være tale om f.eks. kvindelige forfattere, men også om specifikt kvindelige motiver og emner. Selvfølgelig er den slags hurtige gennemgange kun en gisning om de forskellige specialers indhold, men jeg syntes nu alligevel, at det var spændende at se, hvor mange titler der gav formodning om en "kvindelig" indhold. Her er statistikken: I faget engelsk omtales 21 specialer, hvoraf 14 har de førnævnte emner, i faget dansk: blandt 65 specialer er 17 af umiddelbart kvindelig indhold. Fransk: 15 specialer hvoraf 5 om kvindeemner, derimod er ingen af de 16 færdige specialer i faget historie ~~handler~~ om kvinder. 1 ud af 4 specialer i psykologi, men derimod begge 2 specialer i pædagogik er kvinderelevante. I tysk kan man formåde at 2 ud af 7 har et kvindeligt emne, 1 ud af 19 i russisk. Blandt konferensspecialer kan man regne 3 ud af 17 til at beskæftige sig med kvinde-emner (i europæisk etnologi, litteraturvidenskab og nordisk litteratur). Det er 9 besvarelser af prisopgaver for 1983. Kun 1 af opgaver, det er i musikvidenskab, har en klar kvindelig emne: "Kvinder og musikundervisning. Med udgangspunkt i nutidig praksis inderfor et eller flere led i det danske musikundervisningssystem ønskes en undersøgelse af den kvindelige musiklærers og/eller den kvindelige musikelevs socialt og psykologisk bestemte betingelser for musikalsk kreativ aktivitet." Den blev besvaret af Hanne Tofte Jespersen.

Muligvis kan man regne prisopgaven i slavisk filologi "Marina Cvetaevas prosa" også blandt kvinderelevante emner.

Selvfølgelig er statistik kun statistik. Men alligevel. Jeg synes den viser nogle tegn typiske for tiden. Det bliver flere og flere specialer, som beskæftiger sig med kvindespecifikke emner. Foreløbigt bliver de kun skrevet af kvinder. Og tydeligst dukker de op i de fag, hvor man har gjort noget ved at bringe kvindeproblematikken frem i undervisning. (dansk, engelsk, fransk - altså dels fag, som har overvejende del af kvindelige studerende, men også mange kvindelige lærere). Men det er påfaldende, at man ikke tager de emner op f.eks. på faget historie. Og godt nok er der kun 4 konferensspecialer i filosofi, men ingen af dem er skrevet af en kvinde, og selvfølgelig ingen tager et kvindeligt emne op. Oppe på abstraktionens tinder kan kun en mandlig hjerne begå sig.... Men vi har også specialer af kvindeligt indhold i musikvidenskab, de er bare ikke nævnt denne gang. Men de findes, og det er flere på vej.... Enhver ny speciale, som tager et kvinderelevant emne op, er ved at bryde vejen for større forståelse og udbredelse af de emner, som hidtil ingen tog sig af, som var oversete og usynlige. Opdagelsen af de nye territorier i videnskaben er ikke kun til gavn for kvinder, men vil berige hele menneskeheden, tilføje videnskaben den hidtil glemte, og "skjulte" side. Skal vi så gå i gang...!



Specialeskrivning m. m.

ED

På Musikvidenskabeligt Institut i København er der for tiden specialeskrivning i gang om Emma Hartmann, Nanna Liebmänn og Tekla Griebel Wandall, Agathe Backer Grøndahl, Josephine Lang, Ethel Smyth.

Endvidere musikhistorieafløsningsopgaver om Grieg/Agathe Backer Grøndahl, Hildegard af Bingen og Elisabeth Jacquet de la Guerre.

Om flere, måske?

Plader med musik af kvinder på M.I.'s bibliotek

Det er selvfølgelig ikke mange plader med musik af kvinder på Musikvidenskabeligt Institut, men det er dog nogle, som jeg fandt. (Måske er der flere? - hvis nogen skulle finde dem, så giv venligst besked...) f.eks. findes der to plader med musik af Hildegard von Bingen: et dobbelt-album (nr. 6179-80) med "Ordo virtutum" indspillet af ensemble "Sequentia" under ledelse af Barbara Thornton, og en plade (6299) med sekvenser og hymner indspillet af ensemble "Gothic Voices" under ledelse af Christopher Page. /Hildegard von Bingens data er - 1098-1179)

- Plade nr 6326 "Da capo in song", hvor man kan finde sange af to amerikanske komponister, begge født i 1906: Mirian Gideon - "Voices from Elysium", Louise Talma - "Diadem". På pladeomslaget findes en udførlig bibliografi og discografi af de to kvindelige komponister. Så er der selvfølgelig KIM's Plade, hvor Elisabeth Klein spiller klaverværker af: Diana Pereira (fra Danmark), Kerstin Jeppsson (fra Sverige) og Maj Sønsterup og Synne Skouen (fra Norge). KIM's plade har nr 6110. Men den kan stadigvæk købes ved henvendelse til Inge Brulnad på MI eller Tove Krag på Konservatoriets Bibliotek.

Antologi "Women in Jazz", nr. 6271-75 /bruges i øjeblikket af Erik Wiedemann i hans kursus over samme emne.

2 plader med Joan la Barbara: nr. 6236: "Tapesongs" - "Cathing" og "Thunder" nr. 6237: "As lighting comes, in flashes", "Erin" og "Twelfong"

ED

Tidskriftet "Time", nr 5, 1985, nævner under "Music" et "Offertorium" af Sofia Gubaidulina, som en af de største musikbegivenheder i New York fornyligt. Gubaidulina, som er 53 år, er en sovjetisk komponist, og hendes "Offertorium", en komposition fra 1979-80 blev spillet af Gideon Kremer (en fremragende russisk violinist) og N.Y. Philharmonic. Kompositionen, som varer 35 minutter, er en slags violinkoncert med temaer, som minder om temaer fra Bachs "Musikalisches Opfer", og hvor de atonale passager veksler med de tonale. "For en vestlig øre kan kompositionen virke lidt tam" - skriver Michael Walsh i "Time" - "den minder måske lidt om Stravinsky og Prokofiev, men når man kender de restriktioner, som man har i Sovjet, så er Gubaidulina en frisk stemme fra Sovjet". Og så er hun altså en kvinde. Hun er født i Sovjet i 1931, af andre værker har jeg set nævnt: "Vivante-non vivante", elektronisk musik fra 1970 og "Concordanza" for et instrumental ensemble fra 1971. Jeg tror ikke noget af Gubaidulina var opført i Danmark.

ED



Nyheder...

Koncerter med "Ishtar": den 9. marts i foyerscene, Huset

- den 29. marts kl. 22 i "Hånd i Hanke", Griffenfeldsgade, K.N.
 - den 10. maj i Medborgerhuset "Gimle", Thorhavns-gade, kl. 20.00
- den aften kan man også opleve Pia Rasmussens og Helle Nørgårds dias-show "Kvinder i jazz"

Ny ballet af Birgitte Alsted: premiere 19. april

i Saltlageret, det er

Marie Lallander, som laver balletter, der bliver 4

balletter sammen, to af dem er gentagelser:

"Rejsen i den dybe sky" af Erik Skjoldan

"I Ching" af Per Nørgaard

og to uropførelser:

Birgitte Alsteds "Om få minutter"

og Andy Papes (titlen endnu ukendt)

Gerd Sørensen - slagtøj, Jesper Luthøft, guitar og

Karl Antz - sang, deltager

Søndag den 24. marts kl. 10 synger koret "Hymnia" et

"Maria-motet" af Ewa Dabrowska komponeret til Husum-

vold kirkes 25-års Jubilæum

Og søndag den 24. november kl. 15.00 finder en koncert

sted i Husumvold kirke i anledning af Det Europæiske

Musikår, støttet af Statens Musikråd med værker af

kvindelige komponister. Koret "Hymnia", Birgit

Coldning-Jørgensen, mezzosopran og Ewa Dabrowska,

orgel, deltager



LOUISIANA 1. - 2. juni 1985

Lørdag 1. 6. 85

12 - 12:30 åbning: gøglere - evt. båndmusik overalt

12:30 - 14 teater - performances (koncertsal)

14:30 klassisk koncert (koncertsal)

Pia Trøst & Jo Hermann (teatersal)

Benediction (meditationsmusik) i parken

16-17 modern dance (udendørs/koncertsal)

17 - 18 lyrik (Giacomettisal, pauserum)

middag kl. 18 Urtekræmmeren

19/19:30 - rytmisk aften: ISHTAR

BATÂ (salsa)

søndag 2. 6. 85

12 åbning: Dannerspillekvinderne med folkedans på plænen/koncertsal

13 modern dance (udendørs/koncertsal)

14-15 Kvinder i jazz (biograf)

15 - 16 barokkoncert (koncertsal)

15 - 17 lyrik (teatersal, Giacomettisal, koncertsal kl. 16?)

16 Eva Legene om kvindelige instrumentbyggere (biograf/teatersal?)

film
og
video
kører
hele
tiden

fra
12:30
- 17

film
og
video
kører
hele
tiden

fra
12:30
- 17

Koncerter på Louisiana 1. - 2. juni 1985.

Lørdag 1. 6. 85 kl. 14:30 i Koncertsalen.

Pereira, Diana f. 1932	I'm still alive (1982) Elisabeth Klein, klaver	7'
Holst Olsson, Birgitta f. 1951	Sig noget Pjerrot (1984) Tekst: Birthe Arnbak <u>1. opførelse i Danmark</u>	4'
	Fordi jeg elsker dig (1984) Tekst: Birthe Arnbak <u>Uopførelse</u>	3'
	Birgit Colding-Jørgensen, mezzo Elisabeth Klein, klaver	
Lund, Gudrun f. 1930	Driving in the Fog, opus 84 (1984) Tekst: komponisten.	14'
	Birgit Colding-Jørgensen, mezzo Elisabeth Klein, klaver <u>1. opførelse i Danmark</u>	
Alsted, Birgitte f. 1942	Kære allesammen (1984) Bodil Willer-Nielsen, klaver	8'
Alsted, Birgitte	This is it (1984, rev. 1985) Tekst: japansk digt Birgit Colding-Jørgensen, mezzo <u>Uopførelse</u>	1'30"
	På afstand af bølgen (1984) Tekst: japansk digt Christine Marstrand, sopran Bodil Willer-Nielsen, klaver	2'30"
Lutyens, Elisabeth (1906-1983)	Footfalls, opus 128 (1978) Ingrid Holck, fløjte Bodil Willer-Nielsen, klaver <u>1. opførelse i Danmark</u>	8'
Malmlöf-Forssling, Carin f. 1916	Sonata svickel (1968) Ingrid Holck, fløjte	7'15"
Pade, Else Marie f. 1924	Efterklange (1984) Jesper Frederiksen, slagtøj	13'

Lørdag 1. 6. 85 kl. 19/19:30.

Rytmask musik

BATÂ	kvinde-salsa-orkester
ISHTAR	jazz/fusionsmusik Chris Poole, fløjte & tenorsax Lotte Brøndum, keyboards Renée Purnell, bas Marianne Rottbøll, trommer

Søndag 2. 6. 1985 kl. 17⁴

BAROKMUSIK

Bodil Øland, sopran
Eva Legêne, blokfløjte
Karen Englund, cembalo
spiller værker af

Francesca Caccini (1587 - ca. 1640)
Elisabeth-Claude Jacquet de la Guerre (1666 - 1729)
Barbara Strozzi (1619 - ca. 1664)

ca. 60'



Kvindemusik i højskolesangbogen - ?

Der arbejdes på en ny udgave af højskolesangbogen og KIM har fået en henvendelse fra en kvinde i redaktionskomitéen, som finder, at kvinderne bør være repræsenteret stærkere i den kommende udgave end via en tekst af Jesper Jensen. Vi har lovet at hjælpe med at finde såvel kompositioner som tekster af kvinder - det skal være nutidige kvindesange, der skal kunne synges som fællessange. Hjælp os med at indkredse markante sange og tekster, som vi kan få med - send et par ord til Tove Krag, DKDMs bibliotek, Niels Brocksgade 1, 1574 V - også gerne om, hvor de findes trykt. Alle genrer kan være repræsenteret.

TK



KIM-NYTs redaktion: Inge Bruland (ansvarsh.)
Ewa Dabrowska
Inge Kongsgård Hansen
Grethe Holmen
Ane Kirstine Bruland (tegner)

Adresse: c/o Inge Bruland, Musikvidenskabeligt Institut, Klerkegade 2, 1308 København K.

Opfordring: I må meget gerne lade jer inspirere og skrive indlæg til KIM-NYT, hvad enten de er begejstrede, nøgterne eller vrede.

Det behøver ikke nødvendigvis at være redaktionen, der fylder alle siderne!

Altså: indlæg skal skrives på maskine, med sort farvebånd, spaltebredde: ca 13 cm., linieafstand: 3 hak, antal linier på siden: ca 35.

Deadline for KIM-NYT nr. 6: 15. maj 1985

Distribution: Sys Matthiesen, Elboparken 24, Pjedsted, 7000 Fredericia (05) 954369

Mens vi venter på KIM's logo,
kan vi kikke på
Højskolesangbogens:



**„DET VAR DE DANSKE
SKJALDE, DER SANG“**

- også logo'er kan blive
forældede, se side 30!